

The poster is for the 62nd National Pediatric Congress. It features a logo at the top with two stylized figures and the text 'Türkiye Milli Pediatri Derneği 1958'. The main title is '62. Türkiye Milli Pediatri Kongresi'. Below it, it lists the 17th National Pediatric Nursing Congress, the 5th Iran-Turkey Pediatric Meeting, and an international workshop on 'Child Abuse and Neglect'. The dates are 14-18 November 2018, and the location is Regnum Carya Resort Hotel in Belek/Antalya. The poster also mentions a scientific program and includes a website URL at the bottom.

Türkiye Milli Pediatri Derneği
1958

62. Türkiye Milli Pediatri Kongresi

17. Milli Çocuk Hemşireliği Kongresi
5. İran - Türkiye Pediatri Toplantısı
Uluslararası Katılımlı
"Çocuk İhmal ve İstismarı Çalıştayı"

14 - 18 Kasım 2018
REGNUM CARYA RESORT HOTEL
BELEK/ANTALYA

BİLİMSEL PROGRAMI

www.millipediatri2018.org

Prof. Dr. Kasım Karataş
Sosyal Hizmet Uzmanı-Hukukçu

Hacettepe Üniversitesi
İİBF Sosyal Hizmet Bölümü

Çocuk Hakları Uygulama ve Araştırma
Merkezi

SOSYAL HİZMET BAKIŞ
AÇISIYLA ÇOCUĞUN (İHMAL
VE İSTİSMARDAN) KORUNMASI

Çocukların korunması giderek daha çok önem kazanmaktadır...

- Çocukların korunması konusu bir yandan çeşitli ülkelerin iç hukuk sistemlerinde bir yandan da uluslararası alanda giderek daha çok önem kazanmaktadır.
- Çocukların korunması konusunda geliştirilen evrensel normlar, ulusal gelişmeleri de etkilemiş ve böylece çağdaş değerleri benimseyen ülkeler, çocuk hukuku konusunda “birörnek” (homojen) bir sistem geliştirme olanağı bulabilmişlerdir.

Varlıklı, sağlıklı, mutlu ve barış içerisinde bir gelecek, çocuklar göz ardı edilerek kurulamaz...

- Bir toplum, geleceğine yatırım yapmak istiyorsa çocuklarına ve gençlerine yatırım yapmalıdır. Daha varlıklı, sağlıklı, mutlu ve barış içerisinde bir gelecek, çocuklar göz ardı edilerek kurulamaz, korunamaz.

Çocuklar ve sorunları hem “mültidisipliner” hem de “mültisektörel” özellikler taşımaktadır

- Çocuklar ve sorunları çok sayıda meslek ve disiplinin dolaylı ya da doğrudan ilgi alanındadır. Bir başka deyişle çocuk refahı sorunları hem “mültidisipliner” hem de “mültisektörel” özellikler taşımaktadır.

Çocuk Haklarında Evrensel Yaklaşım: Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi ve Diğer Belgeler

- İnsan haklarından, çocuğun insan haklarına / çocuk haklarına doğru...
- Cenevre Çocuk Hakları Bildirgesi (1924)
- Çocuk Hakları Bildirgesi (1959) ve
- Çocuk Haklarına Dair Sözleşme (20 Kasım 1989)

Çocuk Hakları Sözleşmesinde ele alınan haklar:

- 1) **yaşama** hakkı,
- 2) eksiksiz biçimde **gelişme** hakkı,
- 3) zararlı etkilerden, istismar ve sömürüden **korunma** hakkı,
- 4) aile, kültür ve sosyal yaşama eksiksiz **katılma** hakkı

Çocuk Hakları Sözleşmesine yön veren temel değerler (ilkeler):

- 1) çocuklar arasında ayırım gözetmeme (Ayrımcılığın önlenmesi ilkesi),
- 2) çocuğun yüksek yararının gözetilmesi,
- 3) yaşama ve gelişme ve
- 4) katılımıdır.

Temel aktörler: **Aile** ve **devlet**.

- Çocukların sağlıklı bir çevre içerisinde doğup büyümesi, çağdaş değerler doğrultusunda eğitilip yetişkinlik yaşamına hazırlanmasında rol alan iki temel aktör: Aile ve devlet (toplum)

Aile çocuğun doğumundan başlayıp ölümüne kadar her evrede etkili bir sosyal kurumdur.

- Devlet sağlık, eğitim, sosyal güvenlik ve sosyal hizmetler gibi sektörler aracılığıyla çocuğun korunması, bakımı ve yetiştirilmesi sürecinde temel sorumluluklara sahiptir.

- İHMAL VE İSTİSMARDA SOSYAL DEZAVANTAJLAR...

- ***Eğitime erişim sorunları...***
- ***Sağlık hizmetlerine erişim sorunları...***
- ***Engelli Çocuklar***
- ***Sokaktaki Çocuklar***
- ***Tutuklu/Hükümlü Çocuklar***
- ***şiddet ortamı***
- ***Medya ve Çocuk Hakları***

- Yoksulluk- İşsizlik
- Gezici-geçici mevsimlik tarım işçiliği
- Göçmenler
  - İç göç
  - Düzensiz göçmenler
  - Sığınmacı ve mülteci çocuklar (geçici koruma altında olanlar dahil)
  - Kamplarda kalan çocuklar

- İnsan ticareti
- Madde bağımlılığı
- Sosyal bakım altında olmak
  - Bakım tedbirli çocuklar
  - Ve haklarında tedbir kararı (eğitim, sağlık, barınma, danışma) verilen **diğer çocuklar**
  - Tutuklu/hükümlü olmak
  - Yatılı okullarda barınma
  - Güvenlik güçlerince gözetim altında tutulma

İHMAL VE İSTİSMARA UĞRAYAN ÇOCUĞUN KORUNMASI

12/26/2018

Prof . Dr. Kasım Karataş Hacettepe
Üniversitesi Çocuk İstismarını ve İhamlini
Önleme Derneği

Çocuk Hakları Sözleşmesinde Korunmaya İhtiyacı Olan Çocuklar

- Çocuk Hakları Sözleşmesi madde 19’da, çocuğun korunma ihtiyacı, çocuğun ana–babasının ya da onlardan yalnızca birinin, yasal vasi veya vasilerinin ya da bakımını üstlenen herhangi bir kişinin yanında iken gördüğü bedensel veya zihinsel saldırı, şiddet veya suistimale, ihmâl ya da ihmalkâr muameleye, ırza geçme dahil her türlü istismar ve kötü muameleye karşı ortaya çıkmaktadır. Bu durumda çocuğun korunması için yasal, idari, toplumsal, eğitsel bütün önlemlerin alınması gerekmektedir.

Çocuk Koruma Kanununa Göre Korunma İhtiyacı Olan Çocuklar

- Türkiye’de geçerli Çocuk Koruma Kanununa göre korunma ihtiyacı olan çocuk; bedensel, zihinsel, ahlaki, sosyal ve duygusal gelişimi ile kişisel güvenliği tehlikede olan, ihmal veya istismar edilen ya da suç mağduru çocuğu ifade eder. Bu tanıma göre çocuğun bir bütün olarak gelişiminin ve kişisel güvenliğinin tehlikede olması, ihmal ve istismar edilmesi ya da bir suçun mağduru olması halinde korunma ihtiyacından söz edilebilir.

Sosyal Hizmetler Kanununa Göre Korunmaya Muhtaç Çocuklar

- Türkiye’de geçerli Sosyal Hizmetler Kanununa (m. 3/b) göre bir çocuğun korunmaya muhtaç hale gelebilmesi için; anne ve/veya babasız, anne ve/veya babası belli olmayan, anne ve/veya babası tarafından terk edilen, anne ve/veya babası tarafından ihmal edilen bir çocuğun, fuhuş, dilencilik, alkollü içkileri veya uyuşturucu maddeleri kullanma gibi her türlü sosyal tehlikelere ve kötü alışkanlıklara karşı savunmasız bırakılmış olması, başıboşluğa sürüklenmiş olması ve bu yüzden beden, ruh ve ahlak gelişimleri veya şahsi güvenlikleri tehlike altında olması gerekmektedir.

- **ÇOCUK KORUMA SÜRECİNDE
SOSYAL ÇALIŞMA UYGULAMASI**

Her Őeyden önce bir çocuğun geliŐiminden anne babası sorumludur...

- Bazı durumlarda anne babalar, çocuklarının gelişimi için gerekli olan eğitim ve bakımı (geçici olarak) sunamazlar.
- Bir ocuğun bakımı ve gözetimi konusunda resmi kurumların ve profesyonel kişilerin devreye girmesi, ebeveyn açısından etkileyici ve oldukça duygusal sonuçları olan bir durumdur.
- Her Őeyden önce bir çocuğun geliŐiminden anne babası sorumludur.

Türkiye’de çocukların korunması ve bakımından sorumlu ihtisas kurumu var mıdır ülkemizde?

- Anne-babalar bu sorumluluğu yerine getiremediğinde çocukların sağlıklı ve dengeli gelişme hakkı tehlikeye girer.
- Bu durumda çocuğun sağlıklı ve dengeli gelişme hakkını güvence altına almak, kamunun görevidir. Çocukların korunması ve bakımından sorumlu “ihtisas kurumu”nun görevi bu hakkın yerine getirilmesini sağlamaktır.

Aile içinde yaşanan ihmal ve istismarlar...

- Kimi ailelerde çocuk yetiştirme konusunda ciddi ihmal ve kusurlar olabileceği gibi, bazı ailelerde de çocukların kanunlarla çatışmaya girdiğine tanık oluruz.

Bildirim Yüklümlülüğü ve Sisteme Dâhil Olma

- Her ülkede korunmaya, bakıma, yardıma muhtaç aile, çocuk, sakat ve yaşlılar ile sosyal hizmetlere muhtaç diğer kişileri tespit ve incelemekle görevli kurumlar bulunmaktadır. Türkiye'de bu görevi Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı yerine getirmektedir.
- Adlî ve idarî merciler, kolluk görevlileri, sağlık ve eğitim kuruluşları, sivil toplum kuruluşları, korunma ihtiyacı olan çocuğı ilgili kuruma bildirmekle yükümlüdürler. Ayrıca çocuğun kendisi ile çocuğun bakımından sorumlu kimseler de korunma talep edebilirler.

Bildirim Yüklümlülüğü

- Bir aile üyesi, komşu, öğretmen veya, herhangi bir kişi, bir çocuğun ihmal edildiğinden, kötü muameleye uğradığından veya bir başka nedenle çocuğun sağlıklı yetişmesini / gelişmesini tehlikeye atan bir durumun varlığından endişe duyarsa, yetkili kuruma durumu bildirmekle yükümlüdür.

Bildirim Yüklümlülüğü

- Korunmaya ihtiyacı olan çocuktan haberdar olan herkes, onu korumaktan sorumlu birimleri harekete geçirebilir ve böylece toplum içerisinde etkili bir çocuk koruma bilinci geliştirilebilir. Ancak gerçekte pek çok kişi ya da kurum, bunun kendi görevleri olmadığını düşünerek, soruna ilgisiz kalırlar. Bunu sağlamanın en güvenilir yolu yaygın ve etkili bir sosyal eğitim yoluyla konuya ilişkin toplumsal bilinç ve farkındalık yaratmaktır.

Bildirim Yüklümlülüğü

- Korunma ihtiyacı içerisinde olanların bildirilmemesi, kamu görevlileri açısından görevi kötüye kullanma ve yardım ve bildirim yükümlülüğünün yerine getirilmemesi suçunu oluşturmaktadır.
- Korunmaya ihtiyacı olan çocuğun varlığından haberdar olan kolluk birimleri (jandarma, polis), durumu derhal savcılığın çocuk bürosuna bildirir. Kolluğun çocuk birimi, korunma ihtiyacı olan çocuklar hakkında işleme başladığında durumu, çocuğun veli veya vasisine veya çocuğun bakımını üstlenen kimseye, baroya ve yetkili ihtisas kurumuna, çocuk resmî bir kurumda kalıyorsa ayrıca kurum temsilcisine bildirir. Ancak, çocuğu suça azmettirdiğinden veya istismar ettiğinden şüphelenilen yakınlarına bilgi verilmemesi gerekir.

Sosyal İnceleme

- İlgili kurum, bildirilen olaylarla ilgili olarak gerekli araştırmayı hemen yapmalıdır. Bu araştırma sırasında tüm kişi ve kurumların ilgili kurumla işbirliği yapması gerekir.

Aile Odaklı Sosyal İnceleme ve Değerlendirme

- Bir aile değerlendirmesi sırasında karar verilmesi gereken en önemli konulardan biri bilgi toplama ve gözlem sürecinin temel değişkenlerinin neler olacağıdır. Bir diğer önemli konu ise bilgilerin kim(ler)den toplanacağı, kim(ler)in, nelerin gözlem konusu olacağıdır. Ailelere öncelikle kendileriyle ilgili değerlendirmeye kimlerin dâhil edilebileceği konusunda düşünceleri sorulmalıdır.

Aile Odaklı Sosyal İnceleme ve Değerlendirme

- Değerlendirme ailelerin endişeleri, ilgileri kadar güçlerini ve kaynaklarını da içermelidir. Aile üyelerinin anlayış ve gözlemleri sürece dâhil edilir ve kendi aileleri ve çocukları konusundaki bilgilerine ve rollerine ağırlık verilir. Değerlendirme sonuçları aile üyeleri ile sözlü olarak paylaşılır ve en kısa zamanda da yazılı olarak paylaşım yapılır. Aile üyeleri, raporları doğruluğu açısından gözden geçirebilir.

Acil Durumlar

- Haklarında derhal korunma-bakım tedbiri alınmasında zorunluluk görülen çocuklar mahkeme kararı alınıncaya kadar, bu amaca uygun kurulmuş kuruluşlarda veya aile yanında gerekli onaylar alınmak suretiyle bakım altına alınır.

Araştırma/Sosyal inceleme

- Bu bildirimini takiben yetkili kurumda çalışan sosyal çalışmacılar (social workers) Şikâyet konusu durumla bağlı kalmaksızın ocuk ve bakım altında olduğu çevresi (ailesi) hakkında kapsamlı bir araştırma yapar. Bu araştırmanın sonuçlarına bağlı olarak, çocuğun gelişimini güvence altına almak için, ocuk ve ailesi hakkında neler yapılması gerektiği konusunda karar verilir.

Araştırma/Sosyal inceleme

- Araştırma sırasında, sosyal çalışmacı, belirlenen ocuk yetiştirme sorunlarının çocuğun gelişmesini tehdit ettiğini, müdahale edilmesi gerektiğini değerlendirebilir.
- Böyle durumlarda yapılan araştırma, çok yönlü veri kaynaklarına başvurmayı, gözlemler yapmayı gerektirir.
- Alınacak karar, kanıta dayalı olmak zorundadır. Kritik durumlarda kararlar “kurul” halinde de alınabilir.

Araştırma/Sosyal inceleme

- Araştırmanın amacı, çocuğun gelişimini tehdit eden sorunların varlığını ve bunların nasıl ele alınması gerektiğini sistematik bir şekilde belirlemektir.
- Sosyal alışmacı, çocuğun gelişmekte / büyümekte olduğu ortam hakkında olanak olduğunca yeterli bir izlenim edinmeye çalışır.

Sosyal destek sistemleri...

- Öncelikle “belirlenen sorunlar, aile içinde sağlanacak psiko-sosyal desteklerle çözülebilir mi” sorusunun yanıtı aranır.
- Var olan ve / veya geliştirilebilecek olan sosyal destek sistemleri gözden geçirilir.
- Bu amaçla birçok kurum ve kişi ile görüşmeler yapılır.

Araştırma/Sosyal inceleme

- Yalnızca aile üyeleri ile konuşmakla yetinilmez; gerektiğinde **akraba** ve **komşularla**, **muhtar**, **güvenlik görevlisi**, **öğretmen**, **aile hekimi** ve **diğer** görevlilerle de görüşülür.
- Yapılan görüşmeler ve araştırma süreci hakkında aileler düzenli olarak bilgilendirilir.

Sosyal İnceleme raporu...

- Yapılan sosyal incelemenin sonucunda elde edilen bulgular bir araştırma raporu ile sonuçlandırılır.
- Sosyal İnceleme raporunda yapılan araştırmanın yöntemi ve süreci hakkında kısaca bilgi verilir ve sorun belirli değişkenler çerçevesinde kapsamlı bir şekilde bulgulara dayalı olarak sunulur ve analiz edilir.

Sosyal İnceleme raporu...

- Araştırmadan elde edilen her türlü bilgi, ebeveynin, diğer aile üyelerinin ve çocuğun öznel görüş ve değerlendirmelerini de içerecek şekilde bu raporda yer alır.
- Sosyal çalışmacı raporda çocuğun durumu ve alınması gereken önlemler hakkında kendi görüşünü de yazar.

Sosyal İnceleme raporu...

- Sosyal inceleme raporunda yer alan bilgi, bulgu, görüş ve değerlendirmeler
- **aile** ile ve
- yaşına uygun bir dil, üslup ve içerikle **çocukla** da paylaşılır.
- Aile ile yapılan bu paylaşımlar, raporda yer alan, varsa maddi hataların düzeltilmesi için de bir fırsat oluşturur.

Sosyal İnceleme raporu...

- Aile isterse raporun bir örneğini alabilmelidir. Yapılan sosyal inceleme sonucunda çocuğun koruma altına alınması isteniyorsa durum ilgili mahkemeye / hakime bildirilmelidir.

Kanaat...

- Sosyal alışmacı araştırma sonucunda çocuğun durumunun nasıl iyileştirilmesi gerektiği konusunda görüşlerini de açıklar. Yapılan inceleme sonucunda sosyal çalışmacı, çocuğun sağlıklı ve bağımsız bir yetişkin olabilmesi amacıyla gelişimini güvence altına alabilmek için ne yapılması gerektiği konusundaki kanaatini belirtir.

Sosyal inceleme sırasında yapılan küçük müdahaleler...

- Yapılması gereken, aile ile birlikte, çocuğun yüksek yararına olan bir çözüm üretmektir.
- Ailenin çocuk yetiştirme açısından sakıncalı sayılabilecek tutum ve davranışları bazen sosyal inceleme sırasında yapılan küçük müdahalelerle çözülebilir.

Aileye uzun süre sağlanacak psiko-sosyal destekler...

- Böylece başka bir müdahaleye gerek kalmayabilir.
- Bazen aileye ve çocuğa mevcut bakım düzenini bozmadan daha uzun süre sağlanacak psiko-sosyal destekler üzerinde durulabilir; somut yardım nerileri ve yönlendirmeleri yapılabilir.

Çocuk ve aile hakkında daha ileri düzeyde tedbirler...

- Bazen de çocuk ve aile hakkında daha ileri düzeyde tedbirler almayı gerektiren durumlar söz konusudur ve bu durumda inceleme sonucu ilgili hakime gönderilir.
- Burada çocuğun gelişimi zorunlu olarak bazı tedbirlerin alınmasını gerektirecek düzeyde risk altındadır.

Çocuk ve aile hakkında daha ileri düzeyde tedbirler...

- Bu durumunda rapora, çocuk ve ailesi hakkında istenen tedbirler yazılır.
- Burada istenen tedbirlerin uygulanması isteğe bağlı değildir.
- Kamunun doğrudan müdahalesi ve zoru ile tedbirler devreye sokulur.
- Kuşkusuz ailenin gönüllü işbirliği her durumda önemlidir ve sağlanmaya çalışılır.
- Fakat ebeveyn bazen bunu kabul etmek istemeyebilir, bazen de istese bile bunu başaramaz.

Tedbirlerin kamu gücü ile uygulanması...

- Çocuğun gelişimi ciddi tehdit altında ise tedbirler kamu gücü ile uygulanacaktır.
- Çocuk hakkında zorunlu koruyucu destekleyici tedbirlerin alınması ailenin, ebeveynin olduğu kadar çocuğun yaşamını da yakından etkiler.
- Bu yüzden bu tedbirlere başvurulmasını gerektirecek maddi olguların varlığı iyice araştırılmalıdır.

Çocuk koruma tedbirleri seçenekleri...

- Çocuk koruma tedbirleri arasında ana-babanın velayet hakkının kaldırılması, çocuğun vesayet altına alınması,
- şiddet uygulayan bireyin aileden uzaklaştırılması,
- çocuk için **danışma, eğitim, sağlık, barınma ve bakım tedbirlerinin** alınması gibi pek çok seçenek söz konusudur.

Çocuk koruma tedbirleri seçenekleri...

- Yargıç bu seçeneklerin tümüne, birine ya da birkaçına birden hükmedebilir.
- Bu tedbirlerin bir bölümünde çocuğun ailede yaşamaya devam etmesi söz konusudur.
- Bazılarında da çocuğun derhal aileden alınarak alternatif bakım seçeneklerinin devreye sokulması gerekir.

Alternatif bakımın kapsamı...

- Alternatif bakım, yargısal, idari veya yetkili bir merciinin kararıyla veya çocuğun kendi kendisinin, ebeveyninin veya bakıcısının inisiyatifiyle bir çocuğun en azından bir geceliğine, kendi ana babasının evinin dışında bir yerde tutulup orada bakıldığı durumları anlatır.

Alternatif bakımın kapsamı...

- Acil olarak ya da olağan süreç içinde aileden, ilkece geçici olarak uzaklaştırılan çocuk,
- Alternatif bakımın kapsamında, **bir ailenin veya akraba olmayan kişilerin resmi olmayan bakıcılığı**, akraba aile yakınları tarafından bakım, **koruyucu aile yanına yerleştirme**, evlat edinme işleminin gerçekleştirilmesinden önceki yerleştirme, **olağanüstü durumlardaki güvenli yerlere yerleştirmeler veya transit geçiş merkezleri**, kısa ve uzun erimli bakım kurumları (**çocuk yuvaları, yetiştirme yurtları, yatılı okullar, hastaneler, kamplar, yatılı kalınan işyerleri vb**), çocuklar için denetimli bağımsız yaşam düzenlemeleri vb. yer almaktadır

Kuruluş bakımı seçeneği zorunlu hallerde ve geçici...

- Bu yüzden kuruluş bakımı seçeneği zorunlu hallerde ve geçici olarak kullanılmalıdır.
- Çocuk en kısa zamanda koruyucu aile yanına yerleştirilmelidir.
- Gerek kuruluşta, gerekse koruyucu aile yanındaki bakımda asıl amaç, çocuğu olası en kısa zamanda ailesi yanına döndürmek olmalıdır.
- Yeniden ailesine kazandırılma olasılığı olmayan ya da düşük olan çocuklar için de evlat edinme seçeneğinin işletilmesi gerekir.

Bakım Gereksinimi Olan Çocukların Belirlenmesi ve Uygun Bakım Modeline Yönlendirilmesi ve Kabulü:

- **Gate Keeping: Doğru Programa Yerleştirme,** koruma altındaki bir çocuğun, uygunsuz programlara yerleştirilmesini önlemek için yapılan uygulamaları ifade eder.
- Yerleştirme öncesinde çocuğun fiziksel, duygusal, zihinsel ve sosyal gereksinimlerinin değerlendirilmesi yapılır. Yerleştirmenin bu gereksinimleri karşılaması gerekmektedir.

- **BÜTÜNCÜL BİR ÇOCUK
POLİTİKASINA OLAN GEREKSİNİM**
- **BAKIM ALTINDAKİ ÇOCUKLAR
İÇİN POLİTİKA**

Çocuklarla ailelerinin birbirlerinden ayrılmasını önlemek...

- Her ülkede koruma ve bakım altındaki çocuklara verilen hizmetler için geliştirilmiş politika ve mevzuatın temeli **çocuklarla ailelerinin birbirlerinden ayrılmasını önlemek** olmalıdır.

Aileyi koruma...

- Çocuk refahına ilişkin politikalar, yasalar, planlar, programlar aileyi koruma çabalarını da içermeli; bu çerçevede **aile bütünlüğünü korumak için**, örneğin; **dar gelirli ve risk altındaki aileler için**, ekonomik ve psiko-sosyal önlemler, kaynaklar ya da destekler öngörülmelidir.

Çocuğun yüksek yararı...

- Zorunlu durumlar (ihmal ve istismar vb.) dışında **çocuğun ebeveyninden ayrılması engellenmeli**, zorunlu olarak çocuğun ailesinden ayrılması söz konusu olduğunda, **çocuğun yüksek yararının korunması**, önemli bir ilke olarak benimsenmelidir.

Çocuğun kendi ailesine dönmesi...

- Çocukların ebeveyninden ayrılması kararı yeniden gözden geçirilmeye (gerektiğinde değiştirilmeye) açık olmalıdır.
- Ebeveyninden ayrılmış olan çocuğun kendi ailesine dönmesi,
- istem dışı olarak birbirinden uzak kalmış ailelerin birleştirilmesi desteklenmelidir.

Aile ortamında bakım...

- Ebeveyn bakımından yoksun çocuklara yönelik kurumsal yerleştirme yerine, aile ortamında (koruyucu aile vb.) bakımın tercih edildiği bir sistem olmalıdır.

Aile ortamında bakım...

- Aile temelli bakım için, yeterli finansal kaynaklar ayrılmalı, ailenin bütünlüğünün korunması çabalarına ve aile temelli bakım modellerine, yerleştirme ve çocuğun kurumlarda bakımından daha çok kaynak ayrılmalıdır

Kurumsal bakım, en son ve geçici olarak başvurulanan bir önlem...

- Ebeveyn bakımından yoksun olan çocuklar için **kurumsal bakım**, **en son**, **geçici olarak** ve **en kısa zaman dilimi için** başvurulanan bir önlem olarak düzenlenmelidir.
- Ebeveyn bakımından yoksun çocukların kuruma yerleştirilmesine dair kararlar, dönemsel olarak gözden geçirilmelidir.

Bakım ve koruma altındaki çocuklara yönelik ihmal, istismar...

- Bakım ve koruma altındaki çocuklara yönelik **ihmal, istismar, sömürü ya da işkencenin tüm biçimleri resmen yasaklanmış olmalı**
- Söz konusu durumlarla ilgili olarak **şikâyet mekanizmaları** oluşturulmalı
- Gerek **çocuklar** gerekse **onları temsil edenler**, ilgili makamlara **kişisel talep ve şikâyetlerini rahatlıkla bildirebilmeli**

Ŗikâyetler...

- Dile getirilen Ŗikâyetler kayıtlara geçirilmeli, bu kayıtlar (raporlar) bağımsız ve yetkili otoriteler tarafından değerlendirilmeli
- Çocuklar ve temsilcileri, Ŗikâyetlerine ilişkin sonuçlar ya da resmi kararlar ve kararların nedenleri hakkında bilgilendirilmeli

Kayıt sistemi...

- Bir çocuğa bakmak isteyen kim olursa olsun (ister devlete bağlı bir birim isterse gönüllü bir birey ya da örgüt) kurulu bir kayıt sistemine dâhil olmalıdır.
- Bakım sorumluluğunu alan, yetkili kurum tarafından belirlenmiş kayıt standartlarına uymalıdır.
- Kaydı kabul eden merci, kayıt olmak için gerekli olan minimum standartları karşılamayan kişi ya da örgütü kayıt etmeme yasal yaptırımına sahip olmalıdır.

Denetim...

- Koruma altındaki çocukların kaldıkları kuruluşlara, denetim amacıyla dışarıdan, bağımsız kişiler ve yapılar tarafından düzenli ziyaretler yapılmalıdır.
- Düzenli ziyaretlerin amacı, koruma altındaki çocuklara verilen hizmetin, kanunlara ve standartlara uyumunu değerlendirmek olmalıdır.

Denetim...

- Denetçiler, haber vermeden, kendi inisiyatiflerini kullanarak denetleme yapabilmelidirler.
- Denetçilerin çalışanların sicil, kayıt ve şahsi dosyalarına ve tüm çalışanlara, (gerektiğinde) gizlilik içinde erişme hakkı bulunmalıdır.

Kayıtlara erişim...

- Aynı şekilde koruma altındaki çocukların şahsi dosyalarına ve çocuklara da gizlilik içinde erişme hakları olmalıdır. Ayrıca kamu sağlık görevlilerinin de yapılan denetimlere katılma hakkı bulunmalıdır.

Denetim raporları...

- Denetçiler denetim ziyaretlerinde elde ettikleri bulguları değerlendirerek ve önerilerini de katarak raporlamalıdır.
- Yapılan denetimlerde, koruma altındaki çocuklara ilişkin mevzuatın ya da standartların ihlal edildiğinin belirlenmesi halinde, araştırma ve adli kovuşturma yapılabilirdir.

- ***KURUM BAKIMININ ÇOCUĞUN/GENCİN GELİŞİMİNE ETKİLERİ***
- **MINİMUM STANDARTLAR AÇISINDAN RİSKLER:**

- ***Mesleki Uygulamalar Açısından Riskler ve Alınabilecek Önlemler***
- ***Kişisel Bakım Riskleri ve Alınabilecek Önlemler***
- ***Personelden Kaynaklanabilecek Riskler Ve Alınabilecek Önlemler***
- ***Yerleşim Yeri, Fiziksel Ve Sosyal Çevreden Kaynaklanabilecek Riskler Ve Alınabilecek Önlemler***

- ***Yönetimin Karar ve Uygulamalarından Kaynaklanabilecek Riskler ve Alınabilecek Önlemler***
- ***Risk Altındaki Çocuklar İçin Polis, Öğretmen, Sağlık Çalışanları Gibi Profesyonellerle İşbirliği ve Eşgüdüm İçinde Çalışma***

- **ALTERNATİF BAKIM SEÇENEKLERİ:
TÜRKİYE'DE DURUM**

- **AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI**
- *Çocuk yuvaları*
- *Yetiştirme yurtları*
- *Çocuk Evleri Sitesi*
- *Çocuk evleri*
- *Çocuk Destek Merkezleri*

- ***Koruyucu Aileler***
  - Akraba veya Yakın Çevre Koruyucu Aile Modeli
  - Geçici Koruyucu Aile Modeli
  - Süreli Koruyucu Aile Modeli
  - Uzmanlaşmış Koruyucu Aile Modeli
- ***Evlat Edinme Öncesi Bakım Sözleşmesi ile aile yanında bakılanlar***
- ***Ailesi yanında sosyal ve ekonomik destek (SED) sağlananlar***
- ***Kreş ve gündüz bakım evlerinde desteklenenler***
- ***Gündüzlü bakım sağlanan engelli çocuklar***
- ***Sürekli bakım altındaki engelli çocuklar***

- **MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI**
  - *Yatılı Bölge Okulları*
- **ADALET BAKANLIĞI**
  - *Çocuk Ve Gençlik Kapalı Ceza İnfaz Kurumları*
  - *Çocuk Eğitimevleri*
- **İÇİŞLERİ BAKANLIĞI**
  - *Emniyet Çocuk Şubeleri*
  - *Jandarma Çocuk Merkezleri.*

- Kıyaslayıcı birkaç rakam...

İngiltere

- 31 Mart 2017 tarihi itibariyle İngiltere'de 53.420 çocuk koruyucu ailelerle yaşıyor.
- Bu sayı, bakıma muhtaç 68.300 çocuğun yaklaşık beşte dördü (% 78)
- İngiltere'de 43.710 koruyucu aile var.
- 6.800 koruyucu aileye daha ihtiyaç duyulduğu tahmin ediyor

ABD

- 2017 yılında ABD' de ebeveyni olmayan çocuk sayısı: 2,98 milyon
- 2017 yılında ABD' de tek ebeveynli çocuk sayısı: 19,97 milyon
- 2016 yılında ABD'de koruyucu aile yanında yaşayan çocuk sayısı: 437, 465
- 2016 yılında ABD'de evlat edinmeyi bekleyen çocuk sayısı: 117,794
- 2016 yılında ABD'de evlat edinilmiş olarak yaşayan çocuk (reşit olmamış) sayısı: 1,43

TÜRKİYE: YIL : 2017 Aralık	Kuruluş Sayısı	Bakılan Çocuk Sayısı
Çocuk Evleri Sitesi	108	6.208
Çocuk Evleri	1.195	6.341
Çocuk Destek Merkezi	65	1.640
TOPLAM	1.368	14.189
ÇOCUĞA YÖNELİK HİZMETLER		Çocuk Sayıları
Kuruluş Bakımı Altında Bulunan		14.189
Koruma Altına Alınmadan Aile Yanında Destek Verilen		104.729
Aileye Döndürülen Çocuk (2005-2017)		11.342
Toplam Evlat Edindirilen		16.171
Koruyucu Aile Yanında Bakımı Sağlanan		5.642
Koruyucu Aile Sayısı		4.654
Özel Kreş ve Gündüz Bakım Evlerinde Ücretsiz Bakılan		2.400

- Teşekkürler

- kkaratas@hacettepe.edu.tr